

'Zanje je Ukrajina peskovnik za gradnjo fašistične države'

['Zanje je Ukrajina peskovnik za gradnjo fašistične države' - 24ur.com](#)

AVTOR: Mirko Vorkapić, 19.3.2022

Prisotnost neonacističnih milic, celo v državnih strukturah Ukrajine, ni ruski mit. Je dejstvo, na katerega so leta opozarjali številni zahodni analitiki, človekoljubne organizacije in pred rusko invazijo tudi vsi večji mediji. Njihov obstoj in nezmožnost zaježitve njihovega vpliva na nekatere pomembne odločitve oblasti v Kijevu, sta tako postala priročen izgovor ruskega vožda za invazijo in udejanjanje imperialističnih ambicij. "Neonacisti izrabljajo rusko invazijo za uresničevanje svojih interesov. Vse od časa IS nismo zaznali tako množičnega novačenja," v *The Washington Post* opozarja strokovnjakinja za terorizem in avtorica Rita Katz. Znano je namreč, da je Ukrajina že več let stičišče številnih ekstremističnih in neonacističnih skupin, ki se v državi borijo že od leta 2014. Nekatere, med njimi bataljon Azov, so postale sestavni del ukrajinskih oboroženih sil.

Prostovoljske nacionalistične milice so se v Ukrajini začele krepiti v času pred majdansko revolucijo leta 2014. "Neprijetna resnica je, da precejšnji delež aktualne oblasti v Kijevu – in protestnikov, ki so spravile oblast – tvorijo fašisti," je leta 2014 zapisal washingtonski *Foreign Policy*. Ob tem je avtor dodal, da bi Washington, če želi Ukrajino odmakniti od nevarnih ljudi iz Moskve in Kijeva, moral voditi ofenzivo na dveh frontah: "Protiv Putinovi propagandi in ob istem času protiv vznikanju ukrajinske skrajne desnice."

Tega nasveta ameriške administracije očitno niso vzele dovolj resno, še več, Pentagonu je uspelo prepričati predstavniki [dom](#) ameriškega kongresa, da je ta potihom ukinal prepoved financiranja neonacistične milice Azov, ki je medtem postala sestavni del ukrajinskih oboroženih sil. Trenutno število njihovih članov sicer ni znano, saj so v njihove vrste stopili številni prostovoljci, tudi iz tujine.

Ukrajinske ultranacionalistične skupine, ki jih mednarodne organizacije, med njimi tudi Amnesty International, sumijo številnih zločinov, so močno okrepile svoje vrste po državnem udaru februarja 2014, ko so spodnesli prorusko usmerjenega predsednika **Viktorja Janukoviča**. V celotno zgodbo so bile, vsaj sodeč po prestreženem pogovoru med namestnico ameriškega državnega sekretarja **Victorio Nuland** in ameriškim [veleposlanikom Geoffreyjem Pyattom](#), precej intenzivno vpletene tudi ZDA. Kot je mogoče razbrati iz pogovora, sta Nulandova in Pyatt pri majdanskih aktivnostih sodelovala z neonacisti, med njimi tudi s poslancem **Olegom Tjahnbokom** in ga, poleg še nekaterih akterjev, omenjala v kontekstu sestavljanja nove vlade.

Enota bataljona Azov. Po besedah njihovega nekdanjega tiskovnega predstavnika naj bi neonacisti predstavljali "le" od 10 do 20 odstotkov pripadnikov. FOTO: Twitter

Majdanski revoluciji je nato sledil t. i. 'protimajdan', v katerem so se proti oblastem v Kijevu uprla predvsem območja na vzhodu in jugu države, zvesta Janukoviču in kulturno bolj vezana na Rusijo ter socialistično preteklost. To je seveda izkoristil Kremelj in upornikom proti novemu režimu takoj poslal pomoč. Ta je prišla v obliki financ, obveščevalnih podatkov in pripadnikov specialnih sil v civilu. Kijev je poskušal vstajo v Odesi, Harkovu, Lugansku, Donetsku in še nekaterih krajih na silo zadušiti, pripadniki neonacističnega Desnega sektorja, ki je kasneje postal politična stranka s sedeži v parlamentu, pa so v Odesi zažgali stavbo [Doma](#) sindikatov, v katerega so se zatekli protimajdanski protestniki. Pri tem je zgorelo in se zadušilo 42 ljudi.

Prebivalci Odeše polagajo vence v spomin na umrle v požaru v sindikalnem domu, ki so ga podtaknili neonacisti. FOTO: AP

Nasilje je v nadaljevanju protimajdanskih demonstracij eskaliralo in preraslo v vojno, predvsem na območju oblasti Lugansk in Doneck. Rusija, ki je na Krim poslala "male zelene može" in si polotok praktično brez izstreljenega naboja prisvojila, je z orožjem, prostovoljci in tudi pripadniki specialnih sil (omembi slednjega se Moskva izogiba) priskočila na pomoč upornikom v Donbasu. Ukrajinska vojska, ki se je znašla v podrejenem položaju, se je naslonila na pomoč nacionalističnih milic, ki so ponekod prevzele pomembno vlogo v boju proti upornikom. Njihova moč in vpliv znotraj vojaških in [varnostnih](#) struktur sta se po letu 2014 močno okrepila, čeprav ultranacionalistične organizacije na volitvah nikoli niso dosegle vidnega uspeha. Kljub temu pa se je njihov vpliv na odločitve ukrajinske politike večkrat pokazal. Predsedniku **Volodimirju Zelenskemu**, ki je na oblast prišel z obljubo po končanju vojne, so večkrat zagrozili z odstavitvijo in celo smrtjo, če bi se pogajal s separatisti in udeležil zaveze sporazumov iz Minska. Zelenski, čigar finančni boter je tudi eden od glavnih financerjev bataljona Azov, oligarh **Igor Kolomojski**, je tako še nekaj dni pred rusko agresijo povedal, da se s separatisti ne misli pogajati

Oblegani Mariupol je eno od glavnih oporišč bataljona Azov. Rusija opozarja, da naj bi pripadniki Azova preprečevali evakuacijo civilistov in jih uporabljali za živi ščit. FOTO: AP

Ves ta vmesni čas, med letoma 2014 in 2022, so o nevarni spregi oblasti v Kijevu in neonacističnih organizacij poročali praktično vsi večji svetovni mediji. *The Times of Israel* je opozarjal, da Ukrajina slavi nacističnega kolaboratorja **Stepana Bandero** - po katerem je celo poimenovana ena od glavnih kijevskih avenij, ki ironično, vodi do spomenika judovskim žrtvam pokola v Babinem Jaru - ter prepoveduje kritično čitvo o človeku, ki je bil odgovoren za pogrome proti **Judom**, Poljakom, Rusom in drugače mislečimi. *BBC* je večkrat poročal o tem, da oblasti v Kijevu poskušajo zmanjšati pomen vpliva neonacistov v državi ter o tem, da v Ukrajino romajo neonacisti iz celega sveta. Politico je opozarjal na "ukrajinsko skrajno desno grožnjo", Reuters pa o "ukrajinskem neonacističnem problemu". Mediji so prav tako večkrat opozarjali na pogrome proti Rusom, Romom, homoseksualcem, **Judom** in drugim manjšinam, veliko pa je bilo tudi govora o otroških taborih, kjer je bataljon Azov "politično izobraževal mladino".

"Neonacisti izkoriščajo vojno z Rusijo za krepitev vpliva"

Rita Katz, izvršna direktorica SITE Intelligence group in strokovnjakinja za terorizem, ki je poleg islamskega preučevala tudi desni ekstremizem v ZDA, je za *The Washinton Post* zapisala, da so spletne kanale, ki združujejo neonacistične simpatizerje, preplavila sporočila o odhodih na ukrajinsko bojišče. "Uporabniki organizirajo prevoze vozil, načrtujejo, kako prestopiti mejo Poljske in Ukrajine, da bi se pridružili boju proti Rusiji. Njihov cilj ni braniti večetnične, demokratično naravnane Ukrajine, ki jo vodi judovski predsednik. Nekateri neonacisti preprosto vidijo to novo vojno kot prostor za udejanjanje svojih nasilnih fantazij. Za druge pa je sila, ki jih vleče v konflikt, skupna vizija ultranacionalistične etno-države. Ukrajino vidijo kot zlato priložnost za doseganje tega cilja in model za izvoz po svetu."

Orožje, ki prihaja z zahoda, po začetku invazije zelo pogosto najprej prihaja v roke Azova, pri inštruiranju glede uporabe pa pomagajo inštruktorji iz držav Nata. O usposabljanju borcev Azov s protiolepnim sistemom NLAW je poročal beloruski opozicijski portal Nexta.

"Oznake in logotipi neonacističnega bataljona se pojavljajo po vsem svetu. Videli smo jih na torbah, knjigah, protestih in motorju napadalca na mošejo v Italiji," piše Katzeva. Pri tem sodelujejo tudi tehnološki giganti in spletne trgovine. Amazon denimo že nekaj časa prodaja skodelice, majice in trenirke z logotipom organizacije. Ta je še posebej sporen zaradi rune Wolfsangel, ki so jo uporabljale SS divizije, med njimi Waffen-SS Division Das Reich ter Waffen-SS division Landstorm Nederland. Dvorjenje bataljonu je ob začetku invazije ruske vojske dovolil tudi Facebook. Odslej je namreč v kontekstu ukrajinske vojne dovoljeno poveljevat bataljon in njegove borce, hkrati pa je na Facebooku, v istem kontekstu, tudi dovoljeno pozivati k nasilju proti Rusom, ruskim vojakom in njihovi vrhuški.

Pripadniki milice Desni sektor, oboroženi z britanskim protitankovskim orožjem NLAW. FOTO: Twitter

"Da bo jasno, vsi skrajni desničarji ne obožujejo Azova, za katerega nekateri menijo, da je povezan z Izraelom ali judovskimi financierji. Toda odkar je Azov 25. februarja v svoje vrste javno povabil tuje borce, je bila uradna klepetalnica organizacije na omrežju Telegram polna sporočil ljudi iz ZDA, Velike Britanije, Nemčije, Francije, Španije, Nizozemske, Švedske, Poljske in drugih zahodnih držav, ki izražajo interes za pridružitve. Neonacistične klepetalnice in kanali v različnih jezikih so delili pozive Azova. Tako množičnega odziva ni bilo od časov, ko je Islamska država leta 2014 razglasila svoj t. i. kalifat in pozvala somišljenike po svetu, naj se pridružijo boju."

Olje na ogenj prilivajo tudi ukrajinski politiki in državne institucije. Obrambni minister **Oleksej Reznikov** je denimo v eni od objav na Twitterju zapisal, da "Rusi niso Slovani, pač pa orki". Teoretsko podlago za to je nekaj dni kasneje, sicer ne prvič, predstavil Ukrajinski inštitut za nacionalni spomin, ki je objavil devet razlogov, zakaj Ukrajinci in Rusi niso bratski narod. "Ukrajinci izvirajo iz slovanskih plemen. Ruski narod je sestavljen iz mešanice slovanskih plemen slovanskih, ugrofinskih in drugih plemen," so med drugim zapisali.

Katzeva piše, da je med stotinami, ki so izrazile interes za udeležbo v ukrajinskem konfliktu, več znanih neonacistov. "Odkrili smo, da je eden od teh tudi član nekaterih najbolj sadističnih skrajno desničarskih ekstremističnih klepetov na Telegramu, kjer je predlagal ustanovitev neonacistične milice v Združenih državah."

Katzeva sicer pravi, da večina belih supremacistov in neonacistov ne podpira aktualne ukrajinske vlade. Predvsem zato, ker je ukrajinski predsednik judovskega porekla. Zelenski je sicer pred časom poveljniku Desnega sektorja **Dmitru Kocjubalju**, ki se je za *The New York Times* hvalil, da "svojega psa hrani s kostmi rusko govorečih otrok", podelil priznanje 'Junak Ukrajine'.

"Ukrajina je demokracija v razvoju, ki ji skrajno desni skrajneži nasprotujejo. Skrbnik priljubljene nemške in angleške neonacistične klepetalnice je člane pozival, naj se pridružijo Azovu, a dodal: 'Ne branim Ukrajine, branim nacionalsocializem'," izpostavlja Katzeva, ki dodaja, da le malo zahodnih neonacistov in belih nacionalistov izkazuje naklonjenost Putinu, saj Rusijo povezujejo s Sovjetsko zvezo in s tem s komunizmom.

"Mobilizacijo v imenu Ukrajine poganja več kot le skupni sovražnik - vojno med Rusijo in Ukrajino vidijo kot glavno priložnost za okrepitev militantnega belega nacionalizma. Zanje je Ukrajina peskovnik za gradnjo fašistične države. Najbolj skrajni med njimi imajo še bolj zlovesč načrt. V Ukrajini vidijo priložnost za stopnjevanje propada civilizacije, na pogorišču katere si prizadevajo za izgradnjo fašistične etno-države. Nekateri pričakujejo, da bo ukrajinska vojna trajala leta in upor proti Rusiji primerjajo z afganistansko zgodovinsko izkušnjo. 'Afganistanci so se borili 40 let proti Rusom in Natu, sedaj pa imajo popoln nadzor nad svojo usodo. Ukrajina si bo morala sposoditi list iz njihove knjige', je zapisal slovaški neonacist."

'To nista Irak in Afganistan. To je boj proti moderni konvencionalni vojski. Situacija je brezupna'

Mnoge, sedaj ko zahod intenzivno oborožuje (tudi) neonacistične ekstremiste, skrbi prav ta afganistanski scenarij, ko je ameriška vojaška in finančna pomoč islamističnim milicam pripravila teren za vznik Al Kaide in **Osame bin Ladna**, ki je nekaj časa tudi veljal za ljubljenca zahodnega tiska.

Bin Laden v prispevku časnika The Independent iz leta 1993: Protisovjetski bojevnik usmerja svojo vojsko na pot k miru FOTO: Twitter

Toda ultranacionalisti se ne nahajajo zgolj v ukrajinskih vrstah. To je priznal celo sam ruski predsednik, ko je povedal, da se ekstremistični posamezniki nahajajo v vseh vojskah sveta, da pa jih v ruski, v smislu integriranih organizacij in skupin, ni. Pa to drži? Katzeva pravi, da je Rusija nudila zatočišče nekaterim posameznikom, kot je **Rinaldo Nazzaro**, donedavni voditelj neonacistične organizacije Base, ki je bila povezana z načrti za teroristične napade. Kot pravi Katzeva, naj bi Nazzaro v Rusiji živel od leta 2018. Na ukrajinskem bojišču se nahaja tudi "privatna vojska" čečenskega voditelja in Putinovega zaveznika Ramazana Kadirova. T.i. "kadirovci" so bili v preteklosti obtoženi številnih kršitev človekovih pravic, med drugim mučenj in umorov. V Ukrajini si kot kaže prizadevajo popraviti svoj javni ugled, zato so čečenske enote praktično edine v sestavi ruske vojske, ki objavljajo posnetke z bojišča in komuniciranja s civilisti.

Prav tako naj bi Putin nudil zatočišče ruskemu imperialističnemu gibanju, za katerega State department ocenjuje, da omogoča usposabljanje belih supremacistov in neonacistov v Evropi. "Putin tem subjektom daje zatočišče, da bi pomagali poglobiti družbene razpoke na zahodu, ocenjuje lanskoletno poročilo ameriške obveščevalne službe. Ne glede na to, koliko drobtinic resnice vsebuje Putinova teza o skupinah, kot je Azov, je še vedno on tisti, ki je napadel suvereno državo in s tem ustvaril novo leglo ekstremistov."

Hrvaški veteran o prostovoljcih v Ukrajini: Mnogi so se zlomili, ko so videli, kaj je vojna

Strokovnjakinja za terorizem ugotavlja, da jo situacija v Ukrajini spominja na Sirijo v prvih letih vojne. "Tako kot je sirski konflikt služil kot odlično gojišče za skupine, kot sta Al Kaida in Islamska država, se lahko v Ukrajini pripravljajo podobne razmere za skrajno desnico. Sirija je postala poligon za načrtovanje in usposabljanje teroristov za napade na Zahodu, kot so bili napadi v Parizu leta 2015 in napadi v Bruslju leta 2016."

photo.unian.net